

GORENJEJEC.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEJEC» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravnistvu.

Dani se.

«Me Kranjice smo poštene,
vsak sleparček ni za nas.»

Ko je med volilnim bojem kranjski glavar z nesrečno svojo roko vmes posegel in ga je «Slovenski Narod» opozoril, da je cesarjev namestnik in se kljub temu ne nahaja v najboljši družbi, širokoustil se je kranjski dekan v «Slovenskem Listu», da je na njegovi strani jedro kranjskega meščanstva. Radi priznamo, da gre za kranjskim dekanom res nekaj zasleplencev, katerim tudi ne odrekamo osebnega spoštovanja, gredo pa za dekanom iz vzrokov, ki jih tu ne maramo razkladati. Že zaradi tega ne, ker upamo, da se tudi tem odpro oči in se v naše mesto zopet povrne mir, kakršen je vladal, preden niso začeli usodnega delovanja nekateri špekulantje in intrigantje.

Da ne bo nesporazumljenja, naj že takoj pribijemo, da ima kranjski dekan pod svojim okriljem tudi ljudi, za katere bi se mi nikdar ne pulili. To so elementi, da družba zadrži sapo, če pridejo v obližje. Seveda mu jih rade volje prepustimo. Za njih glasove se ne bomo vlekli nikdar, da, celo — ženirali bi se jih.

Vsled tega odločno enkrat za vselej protestiramo, da bi kranjski dekan blatil naše mesto pred svetom na ta način, da tisto mešano družbo dvomljive vrednosti, ki z njim vred rešuje vero v Kranju, proglašajo kot jedro kranjskega meščanstva.

Razburkani valovi volilnega gibanja polegajo se polagoma, in naša dolžnost je, da napravimo bilanco te volilne borbe.

Pri teh volitvah šlo se je ne samo za to, ali ostane naše čedno mestece v dosedanem tiru normalnega razvoja, ampak v prvi vrsti za naš ugled pred slovenskim svetom. Nekateri so mislili, da ni treba drugega, nego brezstidnega agitatorja v duhovniški suknji, pa se v Kranju vse postavi na glavo. Zato tako zanimanje za te volitve tudi v širših krogih.

Meščanstvo je pokazalo, da ugled, ki ga uživa, zasluži v polni meri. Zaprake, ki so se mu stavile, niso bile majhne.

Nasproti so stale tri kranjske «avtoritete»: okrajni glavar, dekan in ravnatelj gimnazije. Nam ne pride na misel, očitati komu zaradi tega kaj, ker se poslužuje pristojnih mu državljanskih pravic, četudi ne odobravamo, da se javne avtoritete stavijo v službo strankarskim interesom. Pač pa je nekaj drugega, kar dela to sodelovanje zelo značilno.

Kakor ptice-pivke pred viharjem, jeli so ti trije funkcionarji med volilnim bojem stikati glave in stiskati si bele roke. Tudi to pravico imajo, ali vendar je njih postopanje povzročilo med meščanstvom nekaj senzacije. Ti veljaki so namreč podobni kmetiskim boljarjem. Jesti in piti imajo vsi, vendar pa so v normalnih časih svojim sosedom živa ilustracija znanega rekla: «Kako trdo stvari se stikajo v prostoru». — Če so pa sedaj našli srce drug za drugega, opozorili so s tem meščane, da se pripravlja nekaj posebnega. Instinkt pa je rekel meščanom: Kar jih veže, ne more biti nič drugega nego želja škodovati dobri stvari.

In ta čut vzdramil je marsikakega zaspanca, bodril in na pravo pot spravil marsikakega omahljivca.

V prvi vrsti je imelo torej meščanstvo nalog podreti to falango na tla in to je tudi storilo. In ker živimo v dobi novokatoličanstva, ne moremo prezreti, da se je rodila agitacija tudi pod pretvezo, da se gre za vero.

Ljubljanskemu škofu najhujši brezverec ne more odrekati izvanredne verske gorečnosti in dobre volje. Nesrečo pa ima, da se v vsakem kočljivem položaju postavi tja, kjer bi ne smel biti. Za največjo njegovo napako, za največjo napako tudi z verskega stališča pa smatramo njegov ukrep med zadnjimi državnozbornskimi volitvami, ko je proglasil volilni boj za verski boj. Ne le, da je bilo to nepotrebno, ker za kmetске občine zadostujejo manj drastična sredstva — vsaj za sedaj — po mestih pa ta parola ne vleče več. Če pa se stvar razmotriva z višjega stališča, menimo, da se je tu za par kmetiskih mandatov plačala cena, katere niso vredni vsi državnozbornski mandati na Kranjskem.

In ker nimamo povoda imeti kranjskega dekana za boljšega diplomata od škofa Jegliča, nas niti osupnilo ni, da je za primerno smatral med občinskimi volitvami razviti zeleno zastavo.

Nakelski kapelan, ki je rosil po zelenih livadah na Pivki in Mlaki, na Cegelnici in Polici svoje pošvedrane čev-

ljčke, imel je vero na jeziku, željo po dobri fari ali celo po rdečem kolarju pa v srcu. Vendar je vjel nekaj anal-fabetov, katere je potem prignal v Kranj. V mestu samem pa je bil pravi igrokaz za bogove videti, kako so šli ljudje à la Cof, Rausch, Pintar in drugi enakega kalibra v boj proti županu Šavniku, da rešijo vero. To je le šlo naravnost zoper dober okus, to je izbilo sodu dno.

In tu pridemo do najvažnejšega pojava med zadnjimi volilnimi boji, do naših volilk. To je pojav, ki nas navdaja z najboljšimi nadami za prihodnost, in ki ne more ostati brez dobrih posledic.

Kdor razmere na Kranjskem le približno pozna, ve, da je vedno le volilni manevar, če se agitira pri nas z vero pri katerih volitvah si že bodi. Ali težava tiči v tem, da naši volilci nižjih slojev, če so tudi poprej o kaki stvari sami razmišljali, nič več ne mislijo, ko dobijo parolo od duhovnika. Tisto slepo pokorščino, ki so jo dolžni duhovščini v verskih zadevah, prenesejo na posvetne politične zadeve. Mnenja so, da bo trpel njih dušni blagor, če se tudi v posvetnih rečeh slepo ne pokore duhovniškemu vplivu.

Duhovniška obleka ima po celem svetu in pri vseh veroizpovedanjih neko tajinstveno moč, proti kateri je pri nekaterih slojih prebivalstva zastoj vsak boj. Kranjske volilke imajo brez dvoma živo in intenzivno versko čustvo-vanje, mi bi vsako izmed njih brez premisleka postavili kranjskemu dekanu na stran. Zato pa je mislil dr. Šušteršič, da je Koblar za Kranj adut. Tu pa se je zmotil. To pre-pričanje smo dobili med prestano volilno borbo. Z vso silo in z njemu lastno brezobraznostjo vrgel se je na naše volilke. Nobene stopnice niso bile preozke in previsoke, celo bolnice, ki ga niti ne poznajo, niso bile varne pred njegovo vsiljivostjo. In nezaslišan švindel, ki se je tu vganjal z vero, provzročil je pri naših volilkah tisto ogorčenost, ki je z elementarno silo iskala duška. Odkar stoji to častitljivo mesto, še nikdar ni slišal noben kranjski dekan tako pikrih in obenem zlatih besed iz ust kranjskih volilk. Ta izbruh je bil popolnoma spontanen, brez vsakega

PODLISTEK.

Prigodbe nekdanjih časov

opisuje Matija Bobnar.

V letu

I.

1719 dovolj dobro leto.

1720 prav rodovitno leto. Vina je bilo toliko, da so ga točili po 8, 7 in še celo po 6 soldov; lanu ni bilo skoro nič, tako da je ena vreča tistega veljala toliko kakor polovnik zmesnega žita.

1721 dovolj dobro leto. V Motniku je pogorelo 12 hiš.

1722 rodovitno leto, dovolj žita in vina.

1723 sadja tako obilno leto, da nihče toliko ni pomnil. To leto je bilo mnogo požarov. Dva dni po sv. Lovrencu je pogorel ves Celovec (Klagenfurt), samo cerkev Uršulinaric ne, veliko nedeljo pa je gorela Buda na Ogrskem.

1724 so postavili mostove čez Savo pri Črnučah, čez Bistrico pri Dobu in most nad Naklim. Predkresni dan je toča strašno pobila tuhinjsko dolino: Snovik, Rupreče, Loko in polovico Srednje vasi.

1725 rodovitno in dobro leto do začetka avgusta. Ta in naslednji mesec je bilo veliko vremen; toča je strašno pobijala po vsem Kranjskem; ajdo je vzela slana. Ponoči dne 7. aprila je v Ljubljani pogorelo

navodila in to je neovrželjiv dokaz, da je dekan dobil to sicer zaslužen lekcijo od naših volilk zaradi tega, ker je prenizko cenil njih inteligenco. In to je, kar nas najbolj navdaja s ponosom. V Kranju je za vselej konec tistega slepomišljenja, katero vganja naša duhovščina z našim kmetom pri vsakih volitvah.

Dekan Koblar je izigral zadnjo karto in kljub temu izgubil igro. Zaradi tega še enkrat, čast takim zavednim in ponosnim volilkam. Včasih se nam je zdel ta agitator celo tak kot prerok Bileam. Ne le, da ni dosegel uspehov zase, provzročil je po svoji nesrečni taktiki, da so se marsikomu odprle oči. Mi smo celo mnenja, da bi nam bil Matija Kolar, ki je za časa kompetence za kranjsko dekanijo tudi bil vogelni kamen, ki so ga zidarji zavrgli, napravil več škode nego Anton Koblar. Mož ima v politiki očitno smolo. Bil je že pri vseh strankah na Kranjskem in vse je razočaral. Ko mu to ni več zadostovalo, ustanovil je stranko, ki je popolnoma merjena na njegov život. In če prav sodimo, bo ta stranka kmalu tako daleč, da bo Koblar v njej vse, odbor in stranka, tisti, ki bo pisal strankino glasilo in ga tudi sam bral.

Kake nade je stavil nanj ljubljanski škof pri njegovem imenovanju, ko je postavil cerkveno disciplino na hudo izkušnjo, kaj si je obetalo od njega posvetno ministrstvo ljubljanskega škofa. In končno mi sami. Kaj bi tajili. Mi sami smo mislili, da za tem človekom nekaj več tiči. In konec vseh teh nad in tega ugibanja! Bridka ali zaslužena lekcija kranjskih volilk. Bog jih po-živi! Na svidenje!

Kaj bo, kaj bo!

(Gospodarska in politična vprašanja z ozirom na kmetki stan.)

Dalje.

Z odpravo tlake in desetine je bila strta glavna moč klerikalizma in veleposestva, ker se je potem začel tudi kmet svobodneje in pogumneje gibati ter se ni več pustil tlačiti in izkoriščati brezvestnim in brezsrčnim klerikalnim in veleposestnim mogočnejšem. Kmet, ki je najštevilnejši izmed vseh drugih stanov in daje največ in najboljših vojakov, pa odločuje moč države, in morajo

predmestje (okoli 60 hiš). To leto je bilo sveto leto v Rimu, in sicer samo za mrtve, ker so bili vsi odpustki za žive ustavljeni.

1726 je zaradi hude zime, ki je trajala skoro do sv. Jurija, večinoma pozeblo žito, prosa in ajde je bilo potem toliko, da si je o sv. Martinu lahko kupil mernik za 6 reparjev (21 krajcarjev). Tudi dobrega vina je bilo obilo, trgali so ga nekaj že v avgustu, nekaj pa v septembru. Po krčmah so ga točili po 8 soldov (štiriinpol krajcarja). Po tej ceni so ga točili tudi v letu 1721, a še veliko boljše je bilo leta 1726.

1728 je bila mehka zima, malo snega, malo trave, velika suša. Leto je bilo prav zgodaj, tako da so po nekaterih krajih želi ječmen že pred sv. Primožem. Nekateri so sejali ajdo celo na ovsiše. Dne 26. avgusta je prišel cesar Karol VI. čez Celovec v Ljubljano. Dne 30. avgusta se je odtod podal v Trst; do Vrhnike se je peljal z ladijo, ki je bila zanj nalašč zgrajena in je veljala 10.000 gld.

1729 meseca marca so obhajali očetje Franciškani posvečenje sv. Marjete Kortonske. Bila je dobra letina. Jeseni se je pšenica kupovala po 40 kr. Bokal vina na debelo je veljal 5 ali 6 soldov.

tudi najvišji državniki računati s to okolnostjo, ako hočejo, da se ne podere glavni steber države. Zato se niso klerikalci in grajščaki pozneje več upali s silo vzeti kmetu, kar so mu bili dali, ter ga zopet vpreči v jarem sužnosti. Bali so se, da bi si ne opekli grabežljivih rok. Grajščaki so za vselej izgubili upanje, da bodo mogli še kedaj gospodariti nad ubogim kmetom kakor v prošlem času. Njih začrneli domovi po deželi so se počasi porušili in obširna posestva okrog njih so prešla večinoma v last kmetom, ker jih ti niso več hoteli zastonj obdelovati drugim; grajščinski prebivalec pa so deloma izumrli, se preselili v mesta, kjer opravljajo različne državne službe, ali pa so se lotili različnih tovarniških podjetij, pri katerih jim delajo plačani delavci. Niso se pa odrekli posvetnemu gospodarstvu in vladarstvu klerikalci. Čeprav so z nekdanjimi grajščaki na deželi izgubili zaslombo in veliko krotilno moč, vendar jim je z druge strani prav po volji ta izguba, ker jim je ta odstranila hude konkurente. Zdaj so župniki in kapelani na deželi edini zapovedujoči organi in v nekaterih gorskih krajih tudi edini izobraženci poleg učiteljev in učiteljic, kateri pa tako nimajo sedaj več vpliva na ljudstvo, kakor je to že omenjeno v enem prejšnjih odstavkov. Vsi duhovniki so v zvezi med seboj in imajo napravljen gotov načrt, po katerem se mislijo počasi zopet dokopati do vsevladarske moči. Ker je pa duhovnikov samih premalo za to velikansko in težavno delo, delujejo na to, da bi se povsodkolikor mogoče pomnožili, ustanovili in napolnili nove samostane in zavode ter si iščejo zaveznikov in pomočnikov tudi med posvetnjaki. Med te se nabirajo v prvi vrsti sorodniki, farovski in cerkveni uslužbenci, potem taki posvetnjaki boljših stanov, ki nimajo nič srca za ljudstvo in so pripravljeni za dober zaslužek vse storiti zoper ljudstvo v korist duhovnom, nazadnje pa jim je dober vsak bedak in vsaka propalica, da le ž njimi drži, in kolikor bolj zna kdo lagati in slepariti nezavedne ljudi njim v prid, toliko ljubši jim je. Tako združeni klerikalci mislili so počasi na zvižajen in umeten način izvrševati naloženo si nalogo tako, da bi s svojim delovanjem ne vzbudili pozornosti in odpora ljudstva. Ali duh napredujočega časa jih je prehitel. Tudi med kmeti, kjer so klerikalci začeli svoje politično delo, se vedno hitreje razširjata zavednost in napredek in malo je dandanes še tako neumnih preprostih ljudi, ki resno mislijo, da so res čarovnice na svetu in da more duhovnik pahnati ogenj. Ta hitra ljudska prebujanja je klerikalce silno prestrašila in začeli so se bati, da se bode v kratkem

Slikar.

Spisal Molislav.

II.

Minilo je nekaj dni. Bilo je zvečer pred vsemi svetniki.

Ves popoldan je mladi umetnik nestrpno pričakoval, da izidejo večerni listi. Popoldne je razsojevala jury (razsodišče) in brez dvombe bo že zvečer znan njeni rezultat.

Nemirno je stopal po sobi gori in doli ter premišljeval. Slikal si je, kako bode srečen, vesel, ako dobi nagrado. Denar in čast. Vse mesto, dà, vsa dežela bode govorila o njegovem umotvoru, povprašujoč po genialnem umetniku. Njegovo ime bode zaslulo in dobil bode naročil, da jih še izvršiti ne bo mogel.

«In če je ne dobim, kaj potem?»

Zmračilo se je. Ogenj v peči je ugasnil. Ogrnil je površnik ter hitel na ulico. Mrzel veter je tresel golo vejevje bližnjega zvezdnega drevoreda in čudno je bučalo v njihovih vrhovih, a on vsega tega ni čutil. V bližnji trafiki si je kupil večerni list, ga razgrnil takoj na ulici ter pričel iskati dotično poročilo.

«Jury umetniškega društva je prisodila danes razpisano nagrado nadarjenemu umetniku Emiliju za doposlano sliko »Življenje».

tudi kmet popolnoma zavedel ter s tem prekrizal ves njih političen račun. Zato so v zadnjem času pospešili svoje delovanje in bore se zdaj z vso brezobzirnostjo in predrznostjo v dosego svojih sebičnih namenov. Pri tem pa so postali zelo nervozni in neprevidni, pokazali so se v vsej svoji nagoti pred svetom in izdali so svoj političen načrt ali program! Kakšen pa je ta vseklerikalen načrt? Prav tak kakor judovski in temelji ravnotako na izreku: «Denar sveta vladar.» Kakor Judje, skušajo klerikalci dobiti v roke zemljo in vsa obrtnijska in trgovinska podjetja, po katerih bi si nakopičili denarja. Ko bi bili tako vsestransko dobro podkovani, odprta bi jim bila pota tudi v vse najvišje državne službe in bi potem vse države tako prenapredili, da bi mogli ž njimi v kratkem upogniti in ukrotiti tudi najhujše svoje nasprotnike. Zaradi tega so si menda klerikalci in Judje tako hudi sovražniki. Oboji se bore za svetovno vladarstvo! Vendar pa se sovraštvo med klerikalci in Judi kaj hitro ohladi in si prijazno sežejo v roke, kadar jim gre za skupne osebne koristi. Vedno rad napravi vsak Jud kako dobro kupčijo pri naših klerikalcih in tudi ti kaj radi zalagajo svoja konsumna društva z malovredno judovsko šaro, katero bolj poceni dobe od Judov kakor od drugod dobro blago in jo potem za drag denar prodajajo dalje nevednim kmetom. Tudi v državni zbornici so večkrat Judje in klerikalci vzajemno pomagali skovati take postave, ki so bile koristne le zanje, a zelo škodljive ljudstvu nižjih stanov. Ravnodušno so preslišali vsa očitanja in pri uveljavljanju teh postav se niso čisto nič zmenili za to, da bodo s svojim sebičnim počenjanjem pahnili še v večjo bedo in nesrečo na tisoče revnih ljudi, ki bodo morali zaradi njih brezupno vzdihovati in ječati: «Oh, kaj bo, kaj bo!»

Se nadaljuje.

Zoper žganje.

(Dopis iz radovljiškega okraja.)

Dalje.

S takimi naredbami bi bilo mogoče razširjajoče se žganjepitje omejiti ter storiti skoro neškodljivo; kajti potem bi naši ljudje pili le domače sadjevo žganje, ki pa ni tako škodljivo, ako se ga preveč ne povžije in bi se ga tudi nikoli več toliko ne spilo kakor špirta, ker je dražje in se ga v deželi tudi ne skuha v toliki množini, kolikor se tu popije špirta. Potem bi se žganje pri nas res pilo bolj za potrebo nego iz navade, ako se že zdi komu tako neobhodno potrebno, da misli, da bi brez

Krčevito se je zakrohotal: «Nič!»

«A kaj hočem vendar? — Kaj hočem? — —» je šepetal polglasno.

Strgal je časopis in drvil dalje po ulicah. Elegantno oblečeni ljudje, krasno razsvetljene prodajalnice, vse nekako slovesno... On tega ni videl — — drvil je le dalje in dalje — — —

Mimo šetajoči ljudje pa so začudeno zrl mladega, razburjenega moža.

«Kaj hočem?» In zopet se je zasmel. Drvil je tjakaj proti koncu mesta.

«Jeli mar vredno živeti, ko vendar življenje ni drugega nego dolga, nepregledna vrsta prevar? — Čemu moram hoditi peš, ko se drugi vozijo? — Čemu trpeti z ženo bedo in siromaštvo, ko žive drugi v strasteh in razkošju? — Mar nisem tudi jaz človek? Iskal sem resnice, veroval sem v ideale. — Kaj pa je ideal? Pojem, čegar vsebina je strohnela že pred stoletji. In resnica? Kaj je nje bistvo? — Bistvo resnice, ah, to bi moralo biti nekaj krasnega, veličastnega! Resnica? — — Morem li zato, da moram živeti? — — — Kako nasprotstvo! — — — In kaj pa je življenje sedaj? — Polno prevar in nadlog. In sedaj še ta beda, beda, katera me sili v pogubo, v propad.»

Konec pride.

njega ne mogel živeti! Tisti krčmarji in trgovci, ki se sedaj pečajo tudi z razprodajanjem špirta in špirtovega žganja, bi sicer ne pozdravili z veseljem takih naredeb, ker bi imeli vsled njih škodo na zaslužku, ki ga jim zdaj donša kupčija s špiritom. Toda, kadar se gre za splošni blagor ljudstva, takrat se ne smemo ozirati le na nekaj oseb ter pustiti, da bi se zaradi njih pogubil cel narod. Razprodajalci špirta pa bi si to izgubo lahko nadomestili s kakim drugim delom in zaslužkom. Tudi domače sadjevo žganje je prišlo potlej bolj v veljavo in bi oni domačini, ki ga kuhajo in tržijo z njim, imeli boljši zaslužek. Zdaj pa morajo plačevati le visoke davke in dac, svojega blaga pa ne morejo pošteno prodajati, ker povsod raje kupujejo in pijejo le špirtovo žganje.

Ako bi bilo naše kmetско in delavsko ljudstvo bolj izobraženo in dovetno za koristen pouk, lahko bi se ga po dobrih knjigah, časnikih in učiteljih poučilo in prepričalo o škodljivosti žganja ter se mu dalo navod, kako bi moglo sčasoma rešiti in osvoboditi svoj stan tega pogubnega sovražnika. Naši ljudski učitelji se pač resno trudijo, da bi sebi v pouk izročeno mladino privedli do potrebne omike in izobrazbe ali pa otrokom vsaj pokazali pot, po kateri naj bi hodili, ako hočejo postati enkrat srečnejši in koristnejši člani svojega naroda, kakor so nekateri njih stariši. Ali, kar učitelji dobrega in koristnega s trudom vcepijo v šoli v glave otrok, to nerodnost in malomarnost starišev doma zopet pokvari in uniči. Brez uspeha je vse prizadevanje učiteljev, če jih stariši ne podpirajo s tem, da doma otroke skrbno nadzorujejo, jih varujejo pred slabo družino ter jih opominjajo, da se natančno ravnaajo po šolskih naukih in ukazih. Zato je potrebno, da tudi odrasčene ljudi na deželi in posebno one, ki imajo otroke, ob vsaki priliki poučujemo ter jim s tem pomagamo, da začno sami spoznavati te in one svoje slabe lastnosti in napake. Potem pa jih tudi napeljujmo k temu, da svoje napake in slabe razvade, katerih se sami ne morejo več iznebiti, izkušajo odvrniti vsaj od svojih otrok, da jih tudi ti ne bodo podedovali za njimi in ne oddali prihodnjemu rodu.

Konec pride.

V Kranju, 11. maja.

Delegaciji sta sklicani na Dunaj na dan 20. t. m.

Iz državnega zbora. Parlamentarni položaj je še vedno jako zamotan. Vse stranke se pred vsem zanimajo za vodne ceste in za investicijsko predlogo, ki pridejo v kratkem na vrsto. Te dni se je obravnavalo o izjavi nadvojvode Franca Ferdinanda. Vlada je predložila budgetni provizorij. — V navskrižje je prišla vlada z odvetniki, ker je hotela predložiti zbornici nov tarif, katerega je pa sedaj umaknila menda iz strahu pred odvetniki, ki snujejo povsod velik protest zoper novi tarif.

Nas cesar bo dne 20. maja zvečer odpotoval v Prago.

Angleškega kralja Edvarda VII. kronanje se vrši dne 20. julija t. l. Avstrijskega cesarja bo zastopal nadvojvoda Fran Ferdinand.

Vojna v južni Afriki. Predsednik Krüger je dobil iz Lorenzo Marqueza poročilo, da se ustaja Afrikanerjev v severnih delih Kaplandije širi. Burum se je baje pridružilo že nad 7000 oboroženih Holancev. — Od generala Bothe pa je dobil vest, da je vojni položaj Burov skrajno ugoden. Buri so gospodarji vsega ozemlja Pretorije.

Dopisi.

Iz Cerkljan. Dobro bi bilo vendar, ko bi se enkrat nekaj pisalo tudi o takozvanih «barabah». «Barabe» imenujejo pri nas tiste, ki po zimi leže, le poletu si gredo iskat dela v daljnje kraje. To ime so si dali sami. Reči se mora, da je tak zaslužek že dober za kakega gostača ali bajtarja, ali pa, če je pri kaki hiši več moških, ki doma nimajo vsi dela in namesto njih opravljajo domača dela žena, brat in sestra. Drugače je s hlapci. Gospodar vdinja pri nas hlapca ponavadi o božiču za celo leto. Še predno pride spomladi, se vzdigne kak star baraba in piše na več krajev, kje se dobi kaj dela in koliko ljudi bi imelo dovolj dela. Potem gre po fari in nabira ljudi za daljnje kraje, 50 — 70 ali še več jih spravi s

seboj. Ko ti odidejo, pišejo nazaj, da je dela dovolj, a ljudi manjka, ta in ta dan pride eden po vas. Če dočičnik ne nabere dovolj ljudi, ki bi radi in prostovoljno šli si v tujino služiti kruh, tedaj gredo taki poslani delavci okrog hlapcev in jim začno prigovarjati, naj uidejo gospodarju in naj gredo «na barabo»: «Tam boste dobili po dve ali tri krone na dan, med tem ko sedaj le malo zaslužite.» Ponavadi se opijanijo in premetijo hlapca, da gre k županu po delavsko knjžico. Na ta način gre hlapec od gospodarja proč brez vzroka, nekateri so še celo jako predrzni in zahtevajo za zimo od gospodarja ravnotako plačilo, kakor poletu. Pozimi je namreč malo dela, kratke dan, slabo vreme, večkrat hlapec nima drugega opravila, da opravlja živino, med tem, ko je poletu res veliko dela. Če mu gospodar noče dati plačila z lepa, tedaj ga toži. Ondi že najde kak vzrok, zakaj ne more biti več pri gospodarju. — Znan mi je dogodek, ko je pri mojem sosedu spomladi hlapec ušel, in gospodar mu ni hotel dati plačila, češ, naj ostane celo leto, kakor sta se zmenila. Hlapec je šel gospodarja tožit. Pri obravnavi sodnik vpraša hlapca, kaj je vzrok, da je ušel. Tedaj mu odgovori: «Jesti mi ne da; tako sem bil lačen, da še delati nisem mogel.» Sodnik je nato gospodarja še dobro okregal, čeprav je slednji venomer trdil, da ima pri njem vsak dovolj jedi. Tudi njegovi sosedje vsi vemo, da je pri tisti hiši vsega dovolj, da noben ni lačen. Gospodar mu je moral plačati vse, hlapec pa je šel na barabo. — Ta navada se je tako ukoreninila med hlapci, da spomladi gospodarji dostikrat tožijo eden za drugim, da so hlapci izginili in šli na barabo. Seveda ne trdim, da uidejo vsi stari in zvesti hlapci. Toda, kdor je bil le enkrat na barabi, ni več tako pripraven za kmetško delo kakor poprej, in nanj se ni zanesti, da bi celo leto služil pri gospodarju. Tedaj je gospodar spomladi brez hlapca, drugega je težko dobiti ali celo ne; delo se začne, manjka pa ljudi, ki bi delali. Če se pa dobi kak hlapec, hoče imeti večjo plačo od spomladi do božiča, kakor jo je imel njegov prednik celo leto. Toda kaj se hoče, gospodar, plačaj, če ne pa ne boš imel obdelanega svojega zemljišča. — V tem oziru imajo dandanes gospodarji veliko škodo. Morda bi se vendar dalo na kak način preprečiti, da bi ne jemali hlapcev od gospodarjev. Ravno pred kratkim je hodil po cerkljanski fari nek Benko, ki je menda spravil okoli 50 mož, da so odrinili v druge kraje. Lahkomiselni ljudje pač ne premislijo in ne računijo, da bodo tisti velik zaslužek, ki ga bodo na dan zaslužili, tudi hitreje zapravili. Obleka, drago stanovanje in voznja gotovo nekaj stane. Zvesti hlapci so pa pri svojem gospodarju z vsem preskrbljeni in si prihranijo še denar in lepo obleko. Tudi ljudje jih imajo rajši kakor barabe.

Kmetški posestnik.

Iz blejskega kota. Pri komisijalnem ogledu bodoče bohinjske železnice leta 1900 se je baje sklenilo, da se postaja Gorje-Bled ne napravi tik za Rečiško cerkvijo, ampak en kilometer dalje proti Zaki, da bi si tuji za časa bivanja na kolodvoru pasli ob rajskem pogledu na jezero in otok. Tu se pa varate. Ravno na malih kolodvorih potujoče občinstvo nima časa prodajati zijalov, opraviti ima dovolj s seboj in železniškim osebjem. Le, ko vlak zapusti kolodvor, ozre se občinstvo tudi po okolici. Več Bleda in okolice bodo tuji videli iz vagonov, ko se bodo vozili okrog robov v Zako, kakor pa, ko bo stal vlak na kolodvoru. Tu gledajo čakajoči prihajajoče in narobe, ne pa okolico. Čemu bi torej delili kolodvor za osebni in za tovarni promet. Za oba pa v Zaki ni prostora, če pomislite, da samo Gorjanci upajo privaževati čez 700 vagonov blaga na leto in odpeljavati kakih 100 vagonov. Za Vas bi ta visoko gori v Zaki viseči kolodvor bil skoro nepristopen. Namesto tega bi Vam pa že rajši privoščili postajo v Zagoricah ali Želečah; kakor Vam svetujejo Radovljčani, ki sami niso hoteli imeti kolodvora blizo in ga porinili v Lesce. Misel na Želeški kolodvor pa le opustite. To je nezmišl s stališča zdravega razuma, tehniške vede, zdravega egoizma in pravega človekoljubja. Še Ribničan ne gre rad okrog života v «aržet», Vi pa zahtevate, da bi železniška uprava radi par zaljubljenih devic iz Zagoric in Želeč opustila že

zmerjeno progo iz Podhoma v Zako in šla daleč okrog Homa v Želeče in okrog Straže na Bohinjsko Belo. Ne boš Janez kaše pihal. Balohov Joža ne pusti.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Osebna vest. Glavni davčni kontrolor gosp. Anton Orehek v Kranju je imenovan glavnim davkarjem.

Ugovor zoper občinske volitve mesta Kranja je podal g. Iv. Cof. Ta iz prav ničevih vzrokov vložena pritožba ima očitveno le namen, zavleči za nekaj dni konstituiranje novega odbora in po gostilnah delati malo «štimumge».

Občinske volitve. V četrtek popoldne 2. t. m. je vladalo kaj živahno življenje v sicer tihem in idilično mirnem «Pungratu», kjer se je vršila v prvem nadstropju mestne sirotišnice občinska volitev za tretji razred. Volilci so prihajali, agitatorji švigali semtertja in radovedno občinstvo je ali šetalo po ozki ulici, ali pa je stalo na obsežnem prostoru pred sirotišnico. Že nekaj tednov sem se v Kranju ni govorilo o ničemer drugem, kakor o volitvah. Politiziralo je vse vprek — nežni spol ne izvzemši —, hvalilo se je in zabavljalo, vplivalo in rotilo, smejal in jezilo, šepetalo na srce pri volilkah in hrupno dajalo duška svojemu «prepričanju» po gostilnah. Vsekako so imeli gostilničarji najlepše življenje. In stavilo se je za denar in za pijačo, če bosta zmagala Kobljar-Pavšlar, ali z meščanskim volilnim odborom združeni volilci. Čim bolj so se bližale volitve, tem bolj je raslo razburjenje. Agitatorji obeh strank so bili vsi na nogah; stare izkušene «hiše» in nadebudna mladina, ki si je hotela priboriti lavoriv in nekravem boju. Zmagonosno je stopal po mestu «general», stiskal je volilcem roke in prigovarjal trmastim volilkam. Če ni pomagal sladki glas, ubral je višje strune in v skrajnem slučaju zapretil s Kobljarjem. Spremljal ga je vedno adlatus z «demoničnim» smehom. Prijatelju Korlu so kar zrasle noge. Gospod Šifrer se je zibal le bolj v visokih sferah in agitiral najrajše pri gostilničarjih. Brata Potučka sta po možnosti — ometala in brila. Mojster Rausch je delal čast svojemu imenu in tekmoval s sosedom Jurijem. In kaj pa je tebe treba bilo, širokopleči Urban, ti Ezav med našimi malkontenti? Prodal si, sicer ne prvorojenstva, ampak svoje prepričanje za — skledico leče! Na deželi sta pa delala «za vero» najbolj Jeglič (pa ne škof) in bistroumni nakeljski kapelan Rebolj, ki tako rad igra «marjanico» in trguje v prostih urah (24 ur na dan) s pristnimi nakeljskimi jopicami. Vse te zvezde in zvezdice je pa takoj zatemnilo sonce, kadar je prisijalo iz farovža na trg, v ulice ali na deželo. Sloka postava kranjskega dekana je one dni čestokrat premerila naše srečno mesto. Lahen pomladanski cefir se je ljubko igral z dolgo črno suktnjo, ki je delala slikovite gube ob vitkem telesu in opletala nagajivo okrog kolen prečastitega moža. Blesteč votel cilinder — to vidno znamenje novega kurza v Kranju — je dražestno pokrival ženijalno glavo globoko doli do ušes. In ozirali so se za njim možje, in ozirale so se za njim žene in mladeniči in dekleta in šepetalo je vse vprek: «Res, lep mož so naš tehant!» Ko so pa zapazili, da stopa ta visoka postava od volilca do volilke in od volilke do volilca, da berači glasove za «vero» in svoje prijatelje, ki cerkve nikdar znotraj ne vidijo, takrat so pa govorili glasneje: «Pokojni Mežnarec je bil drugačen mož!» In ko se je čulo, da so dekanovi obiski brezuspešni, da so sicer pobožne pa tudi poštene volilke prav odločno učile dekana «manire», ko se je videlo, da dekanov nos od hiše do hiše postaja čim daljši — takrat so se pa prav od srca smejali možje, smejale so se žene in mladeniči in dekleta in smejali smo se tudi mi, ki smo hodili za svojim dekanom in popravili vse — kar je pokvaril. — Ni čuda tedaj, če se je v četrtek vse zanimalo za izid volitev, ko so take korifeje posegle neposredno v boj. Naše agitatorje bo pač s spretno roko naslikal gospod Anton Kobljar v svojem «Slovenskem Listu», midva pa, dragi čitatelj, stopiva na volišče. Na hodniku pred volilnim lokalom kar mrgoli volilcev pa tudi nevolilcev, a izmed vseh strli visoka postava, ki je središče živahne skupine, to je

Kobljar in njegov štab. Vsak pameten vojskovodja se preskrbi o pravem času z dobrimi častniki. V tem oziru je imel naš dekan-politik gotovo srečno roko. Obdaja ga izbrano krdelo brzonogih agitatorjev. Odlikujeta se zlasti dva. Prvi s sanjavimi očmi milo in udano pogleduje svojega gospoda, čegar glasilo je prineslo o njem šele pred tremi meseci naslednjo notico: «Mislili smo doslej, da svetle reči kradejo le srake, a prepričali smo se, da so tega zmožni tudi sokoli.» Slučajno pa ta mož ni bil sokol in bržkone je radi tega našel milost pred dekanovim obličjem, «Gorenjski Sokol» je pa preskrbel «Slovenskemu Listu» sto kron «nagrade». Tako se ljudje poravnajo, ko se enkrat docela spoznajo! Drugi častnik pa stoji ponosito ob dekanovi strani. To je slavnoznan umetnik in sobni slikar rdečelični mojster Alojzij. Njegovo politično prepričanje je globoko vkoreninjeno, stanuje namreč pri mogočnem malkontentu. Pridiguje s hreščecim glasom, roke meče okoli kakor polena in ker nima slučajno pri roki čopiča, naslika s proroškim duhom kar s klobukom na prav drastičen način, kam bo šla danes (t. j. 2. maja 1901) narodna stranka v Kranju... Naklonjeni vojskovodja mu prikima s hvaležnim nasmehom, zadaj se pa oglasi tenak glasek: «Beži no, beži, Lojze! Iz tebe govori samo — «kvartir»!» V tistem hipu je baje nek skromen kmetič pocukal prečastitega za rokav in mu neki zapešetal na uho: «Oh, gospod, zakaj se pa mešajo med otrobi?» Kobljarju se je zdelo, da bo treba oddati glas za župnišče in hujansko cerkev. Pomakne se tedaj za par korakov naprej in se nastavi z nami vred

V volilnem lokalju. Tu vlada gnječja in huda vročina. Volilec stoji tik volilca in komaj čaka, da bi prišel na vrsto. Po pet ur so morali nekateri stati! Zgoraj pri mizi sedi komisija, ob strani se pa postavijo veljaki ter agitatorji obeh strank, ko so enkrat izvršili trudapolno delo. Z napeto pozornostjo slede vsi volilnemu aktu. Nam na desni strani sedi v vsi svoji mogočnosti general vseh generalov, gospod Tomaž Pavšlar. Čelo mu je jasno, krog ustnic mu kroži prijazen smehlaj in samozavestno gleda v volilni boj, ki ga bo posadil na toli zaželjeni županski stolec. A kruta usoda! Pavšlar in Kobljar obračata, volilci pa obrnejo. Začetkoma skoro ni glasu za Pavšlarjeve kandidate, a Pavšlar se zanaša na «svoje» kmete. Od 5. ure naprej ima narodna stranka vedno večino od 40—50 glasov. Temno zre general na to nepričakovano razmerje. Pooblastilo za pooblastilom je neveljavno ali pa je na prečudne načine še s posebno izjavo preklicano. Tudi kmetje ne morejo več rešiti pogořišča in tudi leetar Šink ne, ki je bil tako prepričan o važnosti svojega glasu, da je volil zase kar dvakrat! Tomažu se čelo zgubanči, postaja mu vedno nižje, brada pa vedno daljša. Izprevidi, «da je zgubil vojske, zgubil zemlje svoje!» Počasi pokaže hrbet nehvaležnim volilcem. Zaman išče prijatelja Kobljarja, ki je odkuril že mnogo prej. Potrj odide domov in si pač misli, kakor po vsakem porazu: «Čez tri leta se pa zopet vidimo! Skoda, res škoda za vse priprave. Čemu sedaj naročena godba, čemu smodnik in vse oblube? In tudi šampanjec ni tekel po trgu! O podrobem izidu volitev smo poročali že zadnjič. Tu naj omenimo le še toliko, da so nasprotniki dobili 28, mi pa 19 kmetskih glasov, dasiravno sta Kobljar in kapelan Rebolj storila vse mogoče. Jako značilno je tudi dejstvo, da so kandidati nasprotne stranke, ki se tako rada imenuje «obrtno», dobili 30 oni narodno-napredne stranke pa 35 obrtniškimi glasovi! V katerem taboru je bilo probujeno meščanstvo, to ve itak vsakdo. Kranjsko meščanstvo je ohranilo mestu dobro ime!

Primerno plačilo. Poroča se nam: «Govori se po mestu, da hoče g. dekan Anton Kobljar odzvzeti službo cerkovniku župne cerkve, ker je imel slednji ob zadnjih občinskih volitvah svoje mnenje. Z ozirom na to pa, da vsled izida zadnjih občinskih volitev še ne bo tako kmalu izpraznjeno tajniško mesto pri občini, se pripoveduje nadalje, da bo neki postal mežnar v veliki cerkvi — gospod Ivan Cof. Suum cuique!

Opozarjamo na jutrišnji prvi promenadni koncert godbe tukajšnjega gasilnega društva. Koncert bo od pol-dvanajstih do polne na glavnem trgu.

Nedeljski izlet gasilnega društva z godbo na Kokrico se je v vsakem oziru sijajno posrečil. Vreme je bilo krasno, vsled tega pa je tudi izredno mnogo občinstva hitelo iz mesta v okolico, tako, da so bili vsi prostori gostilne g. Svitoslava Kmeta prenapolnjeni. Taki izleti so izvrstna misel in želeti je le, da bi se čim pogosteje prirejali.

Telovadno društvo «Gorenjski Sokol» priredi v četrtek dne 16. maja svoj običajni majnikov izlet z mašo — k sv. Joštu. Zbirališče v «Čitalnici», odhod ob osmih zjutraj. Nadalje je odbor sklenil prirediti tekom meseca julija drugi izlet v Žabnico, meseca avgusta pa tretjega.

Izrebanje porotnikov. Dne 6. t. m. so bili z Gorenjskega izrebanji naslednji gospodje kot porotniki za drugo porotno sezijo: Ivan Florjancič, posestnik v Dravljah pri Ljubljani, Oton Homann, trgovec in posestnik v Radovljici, Peter Jeran, posestnik na Bistrici pri Kranju, Jakob Kozelj, posestnik v Olševku, Josip Logar, trgovec v Kranju, Tomaž Pavšlar, posestnik valjičnega mlina v Kranju, in Karol Puppo, trgovec v Kranju.

Presiran ženij. «Slovenski List» piše v svoji 17. številki o kranjskem glavarju g. dr. Mihi Gstettenhoferju, da je samostojen, odločen, pravičen in nepristranski izvrševatelj postave. Tako izvrstnih juristov in vestnih uradnikov je treba iskati in vsako mesto si lahko častita, da ga ima za poglavarja, zato pa tudi živa splošno spoštovanje.

Letošnji nabor. Iz kranjskega in tržiškega sodnega okraja je bilo 471 mladeničev poklicanih k vojaškemu naboru, potrjenih pa samo 112. Iz škofjeloškega sodnega okraja je prišlo na nabor 324 fantov, potrdili pa so jih le 76. Gorenjskih hrustov se čim dalje bolj pogreša. Ko bi tega preklicanega žganja ne bilo!

Iz Čerkljan. Minulo nedeljo je bila razprodaja strmolskih travnikov in polja. Zemljišča so pokupili posamezni.

Divjega petelina, ki tehta devetipol kilograma, je ustrelil v Jelovci ob štirih zjutraj dne 7. t. m. g. Vinko Hudovernik, restavrater v Radovljici.

Iz Lesec. Naš župnik gospod Friderik Hudovernik je na lastno prošnjo umirovljen. Rojen je bil 18. julija 1820 v Radovljici, v mašnika posvečen pa 27. julija 1843. Služboval je skoro 58 let, in sicer v Kranjskigori, v Ljubljani kot katehet, na Brdu pri Podpeči, v Kranju, na Rovih pri Kamniku in nazadnje pri nas.

Vdruživci na dvoboj nas kliče slavnoznan klobučar Andrej Resman iz Begunj, ker ne more pozabiti, da smo v eni zadnjih številki pisali, da se bodo škofovi zavodi v St. Vidu gradili s kmetjskimi žulji. Zadnjič smo že odgovorili na poziv k prvemu dvoboju. A mož ni zadovoljen, temveč nam je poslal naslednje pismo: «Begunje 1. 5. 1901. Slavno uredništvo «Gorenc»a v Kranju. Oziraje se na Vašo notico od 27. 4. 1901 pozivljam Vas kar najodločneje da prekličete besede katere ste govorili o razmerju med menoj in mojo ženo. Jaz jo nisem nikdar odspredel še manj pa odzadej tepel in kdor to trdi se grdobno laže. Pozivljam Vas da pridete prav gotovo sem, da mi pot v Kranj prihranite ker sem trdno odločen kosti Vašega rojstva korenito prerukati. O škofu pa ne pristojta meni soditi Vam ne in sploh nobenemu, ker so njegova pota nepogruhljiva. Z Vam pristojnim spoštovanjem Andrej Resman klobučar V kolikor so nam razmere znane potrjujeva. (Podpisa nečitljiva.)» Ta škofovi bratranec je pač čuden človek. Vse Begunje se mu smeje, ker uganja take šale. Radovedni smo le, če je dobil za svoje budalosti že kako provizijo. Škoda je le, da «Gorenjec» ni šaljiv list à la «Brus», «Brencelj» ali «Brivec», da bi ga malo pobrusil ali pobril. Gospod Resman, ker Vas že tako srbe pesti, Vam damo dober nasvet, da si naročite kakega mazila (žavbe) in svoje roke dobro namažete, da si vsaj nekoliko pomirite svoje razburjene in tepežazeljne ročice.

Iz Begunj se nam poroča, da dobivajo ondi «Gorenjca» šele v ponedeljek opoldne. Vzrok bo menda naš pismonossec stari Andrejček, ki se hudo jezi nad «pre-povedaniami» listi. Mož je namreč klerikalček in bi ga najrajše ne nosil. (Oče Andrejček, le počasi! Ne jezite se preveč, ampak rajše z dobro voljo opravljajte službo, ker tako imate vendar potem dvojno zaslužnje. Op. ured.)

Cesarjev dar. Občini Rove v kamniškem okraju je podaril cesar 800 kron za zgradbo šolskega poslopja.

Na Bledu se proda lepa vila v bližini pošte, elegantno opravljena, za zadnjo ceno 6000 gld. ali pa tudi da v najem za 400 gld. Več se izve pri gospej Ivani Pokorn v Mariboru, Elizabetina cesta 25.

V Spodnjih Gorjah se je v noči dne 29. m. m. okoli ene steplo pri neki gostilni devet fantov. Janez Slivnik mora vsled dobljenih ran ležati, Jurij Por pa je smrtnonevarno poškodovan. Napadalec so seveda djali pod ključ v Radovljico.

Nesreča. Piše se nam: Velika nesreča se je zgodila od sobote na nedeljo zjutraj pred gorjanskim domom ali gorjansko zadrugo. Vsakemu mimogredočemu bode še v spominu, da se je plot, ki je bil že poletu privezan za hruško s cukrovimi špagami, na cesto prevrnil. Zjutraj je bil načelnik kapelan Valentin Zabret ves pokoncu, da tako bolna ograja leži na cesti. Kdo je bil vendar tako zloben? Slučajno je naletel na to nesrečo orožnik, ki se je zanimal za to hudodelstvo, in ko je premikal plot, je videl, da je bil tisti s špago privezan na hruško. Zato je takoj opustil daljno preiskavo in se gotovo začudil — kakor vsi — vnanjemu gospodarstvu. Kakšno mora neki biti šele notranje?

V Gojzdu, političnem okraju kamniškem, se je pojavila vročinska bolezen, v kratkem je obolelo šest otrok; v treh vaseh občine Domžale so se pa pojavile ošpice, za katerimi je bolnih 43 otrok.

Potovalna predavanja v kamniškem pol. okraju bodo letos v občinah Selo, Zgornji Tuhinj, Glogovica in Dolsko.

Iz Moravc se nam poroča, da priredi ondotno prostovoljno gasilno društvo ustanovno veselico v nedeljo dne 19. maja t. l. Spored je naslednji: Ob tričetrt na 10. uro dopoldne blagoslovljenje gasilnega orodja, ob desetih sv. maša, ob eni popoldne sprejem gostov v Krascah, ob treh veselica s šaljivo tombolo v prostorih g. Fr. Orehka «pri kavki» v Moravčah, pri kateri sodelujeta domžalska godba in moravsko pevsko društvo. K obilni udeležbi vabi najljubnejše odbor.

Na Kranjskem sploh.

Zakaj se nihče izmed kranjskih poslancev ni oglasil za dr. Šušteršiča. «Soči» pišejo s Kranjskega: «Zakaj se nihče izmed članov Šušteršičevega kluba iz Kranjske ni potegnil v strahoviti sodbi v državnem zboru 1. maja v kakem govoru za svojega šefa, tako da se je moral revež Šušteršič sam braniti, kar v tem slučaju ni bilo dostojno? Dr. Žitnik ni smel vstopiti za Šušteršiča, ker je imel v deželnem zboru kranjskem ljubeznivo stvar zaradi častne besede in je Hauffov «mož brez sence»! Zagrmelo bi po vsej zbornici, če bi bil dr. Žitnik vstal in se potegnil za svojega šefa, in Slovenci bi imeli tudi to čast, da bi v državnem zboru drugemu našemu poslancu, ki zastopa kmete, očitali neko umazanost! — (Dr.) Vencajz tudi ni smel nastopiti s svojo sulico. Imel je opraviti nekaj z dacom. Njegova gospodarska družba je bila zaradi tihotapstva obsojena v denarno globo in Vencajza so poslali kot uradnika v zasluženi penzijo. Če bi se bil tudi ta oglasil za svojega šefa, bi bili tretjega slovenskega «kmetjskega» poslanca v zbornici postavili — na pranger! — «Vodja» Po vse se tudi ni upal na dan, ker bi se razpravljalo o njegovem penzioniranju v najboljših moških letih, in to zopet ne bi kazalo slovenskim kmetjskim poslancem prijaznega lica! — Ostala sta še Pfeifer in Pogačnik. Pfeifer ima v svoji lajni le eno melodijo: poškodovanje po toči. Ta ni mogel vstopiti za Šušteršiča, pri najboljši volji ne. — Pogačnik je bil tih ko zid. Ta je pa vzel korajžo v generalni zakup! — Tako, slovenski kmet na Kranjskem, taki so tvoji zastopniki, ki so ti jih usilili tvoji duhovniki pod znamenjem verskega boja! Slovenski kmet, ta strašna sodba v državnem zboru kaže v bengaličnem svitu tvojo veliko revo, kaže, da nimaš nič lastne volje. Glej, kako je zastopnik 38 tisoč volilcev kranjske pete kurije stal na prangarju!»

Križem sveta.

36 let — v hlevu. Na Reki je te dni umrl neki Anton Milih, ki je od leta 1865, torej 36 let, stanoval v svinjskem hlevu in se preživel s travami, ostanki jedil in koreninami.

Trojen umor je izvršil prodajalec smodk J. Bobbe v Mariendorfu pri Berlinu. Ustrelil je gostilničarko Hemling, svoja dva otročiča ter težko ranil gostilničarja. Morilec je izkušal ubežati v konjsko železnico; ko so ga prijeli, je usmrtil še samega sebe.

Medved nočni — čuvaj. V belgijsko vas Št. Lambert je prišel z medvedom mož, ki je v veliko veselje otrok pustil kosmatinca plesati. Mož je prenočeval v skednju nekega kmeta. Ondi je bilo v kurniku tudi dvoje mladih pujskov. Cigan in njegov medved sta že močno smrčala, ko se vrata skednja odpro in se prikaže nek človek. Tat je ravno hotel zagrabiti enega prašiča, ko se vzdigne proti njemu visoka postava in se ga oklene na obeh ramenih, in sicer tako močno, da je tat močno zavpil. Kmet in njegovi ljudje so prihiteli s svetilkami in vilami ter strmeč gledali, kako je medved držal s svojimi taccami nevarnega roparja, ki je pred kratkim ušel iz prisilne delavnice. Kosmatinec je na povelje spustil vjetnika in ga izročil kaznujoči pravici.

Sobotno pismo.

Gospod urednik! Zadnjič ste mi rekli, naj Vam pri priložnosti zopet pišem. Povem Vam, da sem imel prav malo časa, ker smo sadili krompir skoro cel teden. Koncem tedna so me pa nekaj razjezili, jaz pa, ne bodi len, pustim v miru krompir in grem, ne da bi komu kaj povedal v Ljubljano k spovedi. Tam so mi naročili, naj berem «Slovenca», da bom spoznal čisto resnico in vir prave modrosti, naročili so mi pa tudi, naj berem — strmite in čudite se — «Slovenski Narod», da spoznam hudičeva dela, to je dela tistega hudiča, ki hodi okrog kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl. Za pokoro so mi naložili — pa kaj bi vse pravil — saj sem šel itak skoro suh iz bele Ljubljane. Mahnem jo tedaj tja mimo nunske cerkve h «Gospodarski Zvezi» povprašat, po čim je letos «žindra», toda skupil sem jo, da je joj. Ne vem, po kolikih — hvala Bogu lesenih — stopnicah sem se lovil, ne vem koliko zabojev in zaboječkov, praznih in polnih, sem prevrnil, konečno sem vendar, ne sicer z lastno močjo, pač pa s pomočjo tujih rok prispel srečno pod milo ljubljansko nebo. Godrnjal sem, klel sem «Gospodarsko Zvezo», Tomaža in njegovo žlindro, preklinjal sem ljubljansko trdo kamenje in vse, kar je pripomoglo, da se je raztrgala moja irhovina na kolenih. Mož javnega reda — na kmetih mu pravimo polcaj — pride, dene prst na usta, jaz pa — odprte glave, kakor sem — hitro razumem in jo odkurim, še vlaka nisem čakal, po dunajski cesti mimo «Figovca» v našo lepo Gorenjsko, kjer bolj spoštujemo za narodno gospodarstvo neobhodno potrebno žlindro, kakor pri «Gospodarski Zvezi» in v državnem zboru. Šele tam v Šiški pri tistem ognjevitem Kozjeku sem zvedel, za kaj se gre! V državnem zboru so načelniku «Gospodarske Zveze» očitali, da je lopov (šuft), da ima od žlindre umazane roke, kar je seveda častno za moža, ki jo je kupil toliko vagonov tako cenó, in še druge stvari, o katerih ste gotovo že več slišali kakor jaz. Ni čudo tedaj, da so uradniki «Gospodarske Zveze», ki so z velikim zanimanjem za časa zadnjih državnozbornih volitev agitirali za dr. Šuštersiča, sedaj ogorčeni, da so spravili tega človeka v državni zbor, ki jim je za ta trud odtrgal še plačo za tiste dni. Jaz sem pa tudi spoznal, zakaj sem neprostovoljno prevračal kozolce in zaboje v veži «Gospodarske zveze». Plačam in grem.

Kako sem potem dalje «rajžal» in kaj se mi je med potjo pripetilo, hočem Vam povedati v sobotnem podlistku. Med tem pa pozdravite vse — Vašo gospo, Maričko zunaj mesta, tehantu pa prosim čestitajte, da ni prišel v — liberalni občinski odbor. Vi pa tudi zdravi ostanite! Vas pozdravlja Vaš kmet Jur.

Tedenski sejem v Kranju dne 6. t. m.

Prignalo se je 110 glav goveje živine, 5 telet, 112 prašičev, 7 ovac, — buš, — koz. 50 kg: pšenice K 7.75, prosa K 7.50, ovsa K 6.50, rži K 7.50, ajde K 6.75, ječmena K 7.50, fižola semen. koka 13.—, ribničana K 13.—, krompirja belega K 1.80, rumenega K 2.—, deteljno seme K 45.—.

Ogrtač

se je zamenjal v gostilni g. Petra Mayrja ml. dne 2. maja 1901. Kdor ga slučajno ima, naj se blagovoli zgledati pri g. **Ferdinandu Sajovicu v Kranju.** 95

Pristava

z dvema kozolcema in nekaj travniki

92—1

se prod.

Pojasnila daje g. **Valentin Zevnik v Kranju, Pungrat št. 25.**

Prostorna hiša

v Tržiču na trgu

z dvoriščem in vodnjakom, pripravna za vsako obrt, se **odda z začetkom novembra 1901 v najem.** 91—1

Več se zve pri g. **J. Krennerju v Kranju.**

Za napravo travnikov

priporočam svojo veliko zalogo

vsakovrstnih travnih semenov

kojih sem vnovič dobil zopet večjo množino.

Tudi nekaj **pristnega ribniškega žizola** imam še za oddati. 93—1

Ivan Majdič v Kranju.

Najboljši koroški

Roman- in Portland-cement

kakor tudi priznано

najuspešnejši dovski mavec (gips)

94—1

se dobiva najceneje pri

Ivanu Majdiču v Kranju.

V Volbenku (K. Floriana posestvu)

87—2

se bode

jutri v nedeljo, dne 12. t. m. od 2. ure popoldne naprej

prodajala stelja.

Ob neugodnem vremenu se vrši prodaja prihodujo nedeljo.

Največja zaloga

H. SUTTNER

urar v Kranju

priporoča svojo izborna zalogo ur, zlatnine, srebrnine in optičnega blaga po najnižjih cenah. — Ceniki na zahtevo zastoj in poštnine prosti.

Vabim uljudno vsakogar, da si ogleda mojo v resnici najbogatejšo zalogo. 84—3

Priznано dobro blago.

Gene nižje kakor povsod

Gospodarske stvari.

Opisuje župan Matija Bobnar.

Splašeni konji se dajo hitro ukrotiti, če jim na glavo čez oči vržeš kak prt ali kaj drugega, da jim vzameš pogled.

Šena (Röthel) je pri svinjah pogostna bolezen. Nek gospodar je ozdravil na šeni bolno svinjo takole: Ukazal je v zemljo izkopati precej globoko jamo, v katero je postavil svinjo in jo pokril z zemljo, tako, da je štrlelo le nekaj glave iz jame. Vsake četrte ure je potem polival glavo in zemljo z mrzlo vodo, in sicer celih pet ur. Nato je odkidal raz svinjo zemljo, in glej! svinja se požene in sama skoči iz jame. Nekaj časa so jo pustili školu divjati, potem so jo spravili v hlev in ji ponudili jesti. Kako se je vse čudilo, ko je prej že napol mrtva svinja jela po koritu čohati, da je bilo veselje. Svinja je bila popolnoma ozdravljena. Naj poskusi, komur svinja zboli za šeno; škodovalo ne bode.

Črešnje — zdravilo. Marsikdo se bode smejal in majal z glavo, ko bode bral ta napis. Že zdaj pa slišim reči: «Temu pa ni tako! Zakaj je pa bil ta in ta tako bolan, ker se je preveč najedel črešenj. Revez je še komaj obstal, tako hučo ga je imelo. To nikakor ni mogoče, da bi bile črešnje še zdravilo!» — Dr. Abicht pa govori vse drugače in svetuje: Kdor ima zlatožilte težave, srčne bolezni, hipohondrijo, začeto sušico (jetiko), bruhanje krvi i. t. d., mora v času črešenj uživati prav veliko črešenj, zraven pa prav preprosto in zmerno živeti. — Ljudem, ki imajo v želodcu krča, ali pa slabo prebavljanje jedi, je posebno priporočati lahko prebavljivi črešnjev sok, a paziti se mora, da se črešnje uživajo brez koščic.

Da se meso poletu obdrži sveže (frišno). Japonci delajo takole: Meso denejo v porcelanasto posodo (skledo) ter ga najprej polijejo s prav vročo vodo tako, da je vse meso pokrito z vodo, na vodo pa vlijejo olja. Na ta način se obvaruje meso pred dotiko zraka ter se dolgo časa ohrani sveže.

Spomenica

dr. Ivana Jana o bistvu in učinku njegovega zavetišča za nevrastenike vrh Homa pri Bledu.

Dalje.

Bivali bomo ponoči in podnevi na svežem zraku vrh Homa, ki je zadostno oddaljen od vseh kadečih in smrdečih tovarn in od prašnih cest, ki v svojih razsežnih gozdih producira zadostno množino ozona. Radovna in njeni pritoki nudijo nam zadosti priložnosti za umivanje in kopanje v mrzli, res mrzli vodi, ki se ne ogreva čez 10 stopinj R. Ko se naveličamo krasnih in raznolikih izprehodov na in ob Homu in njega najbližji okolici, preselimo se na Klek, pod vznožje Triglava, da ondi poskusimo višjo turistiko. Tu nam ne bo treba skrbeti za delo in potenje. Ako bomo hoteli prehoditi razsežne bukove, jelove, smrekove in mecesnove gozde verskega zaklada, ako bomo hoteli spoznavati vse planine na obsežni Pokluki, jedli bomo s slastjo kruh v potu svojega obraza.

Ta prvi in poglobitnejši del mojega programa se pa ne da ločiti od drugega dela, ki obsega ekonomično stran mojega delovanja sebi in drugim v korist. Delo in potenje sta mi zdravilno sredstvo iz prepričevalne lastne izkušnje. Skrbeti mi je, da nam priložnosti k temu ne bode manjkalo.

Vrh Homa hočem predstaviti na Slovensko krilati izrek rimskega pesnika: *Beatus ille, qui procul negotiis paterna rura etc.* Najprej se mora že obstoječa, a prestrma pot deloma že s sodelovanjem cenjenih gostov korenito popraviti, da se bodo mogli tovari tudi navzgor voziti. Potem se mora na določenem prostoru odstraniti kamenje, grmovje in štorovje. Pomanjkanje vode odpo- moči mora začasno kapnica, za pitje rabila se bode Radovna, dokler se ne napravi vodovod. Slednjič se pa začno postavljati šotori in kočice. Se nadaljuje.

Loterijska srečka dne 4. maja t. l.

Trst: 30 43 26 90 27

Nepreročne vozne plahite

v različni velikosti in kakovosti ima po nizki ceni vedno v zalogi
108—49

R. Franzinger

špeditiz c. kt. priv. južne železnice, Ljubljana, Dunajaska cesta št. 14.

Gostilna

tik cerkve v Stari Loki se dá v najem. Zraven spada ledenica, kleti, potrebno pohištvo i. t. d. 82—3

Nastop z dnem 1. oktobrom.

Natančneje se izve pri trgovcu Ivanu Bergantu v Stari Loki.

Kristjan Premru

krojaški mojster

v Kranju, glavni trg št. 130, I. nadstropje

se priporoča slavnemu občinstvu v izdelovanje vsakovrstnih oblek po zelo nizki ceni. Dijakom znižane cene. Popravila se dobro in točno izvršujejo. 90—2

Pošten hlapec
dobi takoj prijetno službo.

Kje? pove upravnistvo «Gorenjca».

89—2

Glinaste peči,
štedilnike, banje
za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, trpežne in cene
priporoča prva in največja
kovarna
pečij in glinastih izdelkov
August Dreise
73—5
v Ljubljani.

Vednat premiano!

Kdor kupuje sukнено blago

ogleda naj si novo urejeno sukнено skladišče trdke

R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Špitalske ulice šte. 5

kjer se lahko prepriča o cenah brez primere.

Glavno skladišče

Loškega ševijota (sukna)

katero blago je znano dobro in se prodaja po tovarniških cenah. 64—6

Sukneni ostanki

različnih vrst za polovico cene. — Gospodje krojači dobijo na zahtevanje vzorčne knjige.

Razpis službe stražnika.

Pri mestni občini Škofja Loka popolniti je služba mestnega **nadstražnika** oziroma stražnika z letno plačo K 800— oziroma 480 kron in službeno obleko.

Doslужeni vojaki imajo prednost.
Prošnje na mestno županstvo do

20. maja 1901,

ter se naj dotičnik v tem času osebno predstavi županu, pri katerem se zvedo natančnejši pogoji.

Mestno županstvo v Škofji Loki
dne 20. aprila 1901.

Zaloga „Belske kisle vode“

(Vellacher Sauerbrunnen) 1—10

pri Albinu Rantu, Kranj, Savsko predmestje.

1 zaboj (50 steklenic) 8 K 50 vin.

Najboljše strune za citre, gosli in kitare.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stólpne križe, štedilnike i. t. d. 85—3

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

Dobro znana, že čez 30 let obstoječa stara gostilna

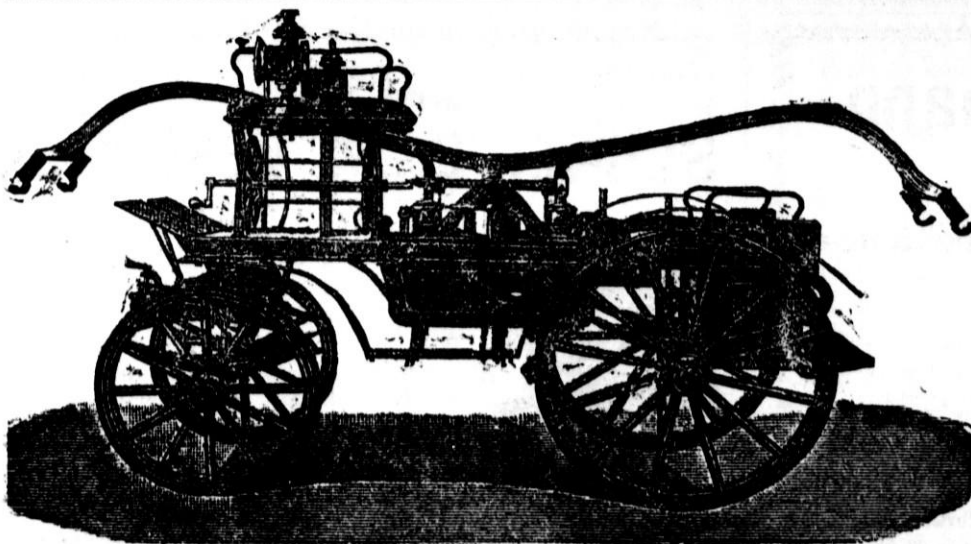
„pri Tišlerju“

Kolodvorske ulice št. 26

gredeč od kolodvora proti mestu na levo, na kar se slavno potujoče občinstvo, da se izogne pomoti, posebno opozarja. Dobra postrežba, vedno sveža okusna jedila, pristna vina, izborna, ob vsakem času sveže pivo. Dalje je v tej staro-znani gostilnici vsikdar na razpolago mnogo sob s snažnimi posteljami, vse po jako nizki ceni.

Zahvaljuje se slavnemu občinstvu za mnogobrojni dosedanji obisk, priporoča se naklonjenosti mestnega in kmetskega občinstva tudi za nadalje 113—52

Leopold Blumauer, posestnik in gostilničar.

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic, kmetijskih strojev, I. moravska mehanična tkalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop ulica 9

priporoča 83—3

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice, s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati delo — naučba v teku treh dni — ter ne potrebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno. Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Mestna hranilnica v Kranju obrestuje hranilne vloge po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka
katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog: 2,483.781 kron 37 vinarjev. — Stanje hipotečnih posojil 1,675.845 kron 85 vinarjev. 4—9

Gričar & Mejač

Prešernove ulice 9 ● Prešernove ulice 9

Največja zaloga zgotovljenih oblek

za gospode, dečke in otroke

konfekcije za dame.

==== Solidno blago po čudovito nizkih cenah. ====

Ceniki se razpošiljajo zastoj in poštnine prosto. 62—6

⚡ Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli-ja

v Ljubijani

dvornega založnika Nj. svetosti papeža

ima v sebi 90 krat več železa

kakor druga po reklamni nezaslužno sloveča kina-železnata vina, katera često nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino. 161b—42

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni oslabeledih oseb, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehavih otrocih.

Dobiva se v steklenicah po pol litra za 1 gld.

Lekarna „pri zlatem orlu“

Ljubljana, Jurčičev trg 2

M. ph. Mardetschläger, lekar in kemik, J. SVOBODE nasl. 80—4
čevljarski most.

Kupite ali naročite po pošti iz te lekarnе sledeča pripoznana domača sredstva:

Dunajske želodčne srčne kapljice, krč tolažljive, 1 steklenica 20 h, 6 stekl. 1 K.

Želodečne kapljice. 1 stekl. 20 h, 3 stekl. 1 K.

Odvajalne kroglice, v plehastih škatuljah à 40 h, 3 škatlje 1 K.
Tinktura zoper kurja očesa in flašter zoper kurja očesa in trdo kožo à 40 h, 60 h, 80 h.

Fluid za vnaenje drgnjenje, zoper trganje, pomirljivo sredstvo 1 steklenica 1 K.

Trpotčev sok, kašelj pomirljiv, 1 stekl. 1 K.

Prašek zoper kašelj, sliz razkrajajoč, 1 škat. 40 h in 1 K.

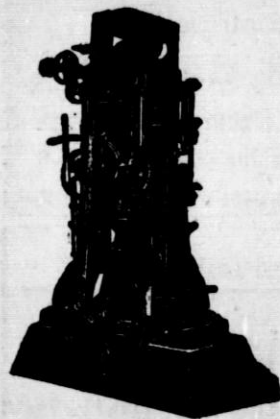
Železo-kroglice v sladkorju ali oblatih delajo in pomnožujejo kri, 1 K in 2 K.

Kina-železo-Malaga za slabotne in bolne osebe, 1 stekl. 2 K.

Kapljice za zobe, pomirljivo sredstvo, steklenica 20 h in 40 h.

Najboljše in pravo ribje olje, steklenica 70 h in 1 K, pri odkupu 6 steklenic zaračuni se samo 5 steklenic.

Nadalje se priporoča redilna štupa za živino, za rogato, za drašiče in konje v škatuljah 60 h in odprto pol kile 1 K.

G. Tönnies

Ljubljana 66—6

tovarna za stroje, železo in kovinolvnica

priporoča kot posebnost vse vrste žage in vse stroje

za obdelovanje lesa, ameriške turbine, bencin-motore in parostroje.

R. LANG, Ljubljana (Kolizej)

tovarna za modroce na peresa in posteljno opravo, zaloga pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zračal, podob, otročjih vozičkov, naslonjačev, počivalnikov (sofa, kanape, divan) in sobno opravo 54—8

po najnižjih cenah.

Genike s 300 podobami pošlje zastoj in poštne prosto.

Prodaja tudi na obroke.

Razpošiljanje točno.

Adolf Hauptmann

tovarna 53—8

oljnatih barv, fiznežev, lakov in kcleja

v Ljubljani.

Ilustrovani cenik brezplačno in poštne prosto.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petivrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši šte. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo,

Ferd. Sekovanič

BLED (Gorenjsko).

79—4

Trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom, z vinom in likerji, delikatesami in prekajenim mesom. — Najboljše praške in kranjska domača plečeta, gorenjsko sirovo maslo. — Zaloga najboljše emajlirane kuhinjske posode, porcelana in stekla. — Norimberška in lesena roba, srajce, ženske in moške nogavice, ovratnike, manšete, čevlje za gospode, dame in otroke. — Kneippove sandale, kopalne čepice in vse potrebščine za hribolazce.

Optični zavod

Jos. Ph. Goldstein

Ljubljana, pod trančo št. 1

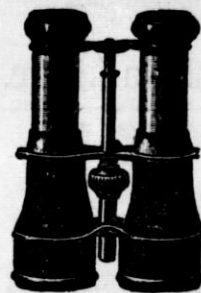

priporoča svojo veliko

zalogo vsakovrstnih očal, lovskih in potnih dalnoglelov, kakor tudi vseh optičnih predmetov.

Zaloga fotografskih aparatov.

Vse v to stroko spadajoča popravila točno in ceno. 67—6

A. Tschinkelna zet

Ljubljana.

Prva in edina domača tovarna

cikorije, figove kave, kanditov, kandiranega sadja in konseru

priporoča priznано dobre in cene svoje izdelke. 68—6

Najceneji in najboljši poljedelski stroji dobé se pri

Karol Kavšeka nasl.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vedno velika zaloga gepeljnov, slamo-reznic, mlatilnic, čistilnic, jeklenih plugov in sploh vse potrebščine za poljedelstvo. 69—6

Tudi vsakovrstna železnina kakor železo, traverze, železniške šine, kuhinjska oprava, razno orodje za rokodelce i. t. d.

